

ÚVOD

Do rukou se Vám dostává sborník sestavený z některých příspěvků přednesených ve dnech od 24. 4. do 26. 4. 2006, kdy Ústav archeologie a muzeologie Filozofické fakulty MU uspořádal pracovní setkání pod názvem „Archeologie doby hradištní v České a Slovenské republice“. Cílem bylo podělit se o výsledky terénních i teoretických výzkumů za poslední dva roky a pokračovat tak v pravidelných setkáních archeologů zabývajících se dobou hradištní. Badatelé, jejichž počet překročil čtyřicetku, se sešli v prostorách Technického muzea v Brně. Setkání zahájil vedoucí ústavu prof. PhDr. Zdeněk Měřínský, CSc. a proděkan FF MU pro vědu a výzkum doc. PhDr. Tomáš Knoz, Ph.D.

Přednesené referáty je možné rozdělit do tří hlavních skupin: terénní výzkumy a jejich zpracování, analýza hmotné kultury a problematika současného stavu poznání i obecně aktuální otázky směřování studia doby hradištní na území České a Slovenské republiky.

V prvním okruhu byli účastníci seznámeni s novými objevy raně středověkého osídlení zjištěnými při výzkumech vyvolaných výstavbou silnic, dálnic, průmyslových zón či obytné zástavby. *M. Kalábek*: Hradištní lokality na trase obchvatu Olomouce (1999–2005), *P. Vachůt*: Hradištní nálezy z archeologických výzkumů na trase dálnice D1 v úseku Výškov – Mořice, *T. Velímský*: Archeologické výzkumy s raně středověkou komponentou v okr. Kutná Hora v letech 2004–2005, *T. Mořkovský*: Šestá etapa výzkumu slovanského pohřebiště v Divákách, *L. Poláček–M. Mazuch–J. Janál–M. Hladík*: Nové výzkumy v Mikulčicích, *N. Profantová*: Raně středověké pohřebiště Klecany I – přínos výzkumu v r. 2005, *T. Štefanovičová*: Menej známe slovanské nálezy z Bratislavského hradu, *B. F. Klíma*: Výsledky posledních výzkumů na hradišti sv. Hypolita ve Znojme, *D. Zapletalová*: Raně středověké nálezy z pravobřeží Starého Brna, *R. Zatloukal*: Svatováclavské návrší v Olomouci ve střední a mladší době hradištní, *R. Malček–M. Ruttkay*: Včasnostředověký objekt zo Zavaru.

Druhý okruh referátů byl věnován celé řadě problémů týkajících se zpracování určitého typu artefaktu nebo fenoménu, ať je to opevnění hradisek, zpracování keramického materiálu či raně středověkého šperku nebo zbroje. *P. Šalkovský*: Fortifikácia hradiska v Spišských Tomášovciach, *L. Galuška*: Velkomoravská hradba v Uherském Hradišti-Rybárnách, *P. Dresler*: Opevnění velkomoravského hradiska Pohansko u Břeclavi, *D. Frolíková-Kaliszová*: O keramice trochu jinak, *G. Fusek*: Odtlačky na dnách nádob z Nitry-Šindolky, *H. Chorvátová*: Predpokladaný vývoj ostrôh v 8. a 9. storočí na území južnej Moravy a juhozápadného Slovenska na základe súčasného stavu poznania, *B. Kavánová*: Výsledky metalografické analýzy zlatých gombíků z Mikulčic, *J. Košta–J. Hošek*: Meče s jednodílnou polokruhovitou hlavici (Petersen X, Geibig 12, I.) – pohled archeologie a metalografie, *D. Staššíková-Štukovská–Š. Ungerma*n: Sklené korálky z včasnostředověkého pohrebis-

ka v Dolných Věstoniciach, *G. Dreslerová*: Osel v době hradištní, *L. Polanský–K. Tomková*: Čistěveský depot – historie a současnost.

Posledním a neméně důležitým okruhem byly příspěvky sledující určitou specifickou problematiku studia raného středověku. Jejich spektrum zaujímá jak samotnou definici doby hradištní a její místo na evropské archeologické scéně, tak úvahy nad stavem a perspektivami bádání v raně středověké archeologii a v málo prozkoumaných nebo opomíjených oblastech bývalé Československé republiky. *I. Boháčová–L. Poláček*: Stav a perspektivy výzkumu raně středověkých sídelních aglomerací v Čechách a na Moravě, *J. Bláha*: Olomouc – poznámky a zjištění ke kontinuitě a fenoménu „stabilitas loci“, *M. Lutovský*: Doba hradištní bez hradišť? Několik úvah nad strukturou a chronologií českých hradišť, *R. Procházka*: Sídlištní aglomerace Přerov. Problémy a výhledy, *M. Hanuliak*: Svedectvo nekropol o ekonomicko-sociálnej štruktúre zázemia veľkomoravských centier z územia Slovenska, *J. Zábajník*: Pohrebisko v Čiernom Brode a problematika parciálneho spolupochovania koňa v období avarského kaganátu, *P. Milo*: Geofyzikálny prieskum včasnostredovekých sídlisk – prínos pre archeológiu alebo strata času?, *I. Vlkolinská*: Slovanské osídlenie severozápadného Považia, *P. Hejhal*: Českomoravská vrchovina v raném středověku – stav poznání a perspektivy do budoucna, *R. Glaser-Opitzova*: Osídlenie pomoravia severozápadnej časti Záhoria v dobe hradištnej, *R. Bláha–J. Sigl*: Mikroregion Opatovic nad Labem v době hradištní.

Poslední den setkání byl věnován návštěvě známých archeologických lokalit ve Starém Městě u Uherského Hradiště, Uherském Hradišti a prohlídce archeologického skanzenu v Modré u Velehradu. Exkurzi nás provázel doc. PhDr. L. Galuška z MZM v Brně.

Setkání splnilo svůj cíl. Archeologové zabývajících se raným středověkem se sešli a podělili se o své výsledky za poslední dva roky práce, poukázali na problémy, se kterými se potýkali a potýkají. Byly navázány nové kontakty a zahájena řada spoluprací, které by bez tohoto setkání nemohly vzniknout.

Petr Dresler

